

Sygnatura akt XVIII C 511/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jan Sterczała

Protokolant: Protokolant sądowy Anna Malak

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko R. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 03 lutego 2011 roku w sprawie sygn. I C 610/09, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 15 września 2011 roku, w następującej części:

- a) do kwoty 85 741,31 zł (słownie: osiemdziesiąt pięć tysięcy siedemset czterdzieści jeden złotych trzydzieści jeden groszy),
- b) do kwoty stanowiącej ustawowe odsetki od sumy 51 069,77 zł od dnia 10 sierpnia 2011 roku,
- c) do kwoty stanowiącej ustawowe odsetki od sumy 30 434,55 zł od dnia 07 maja 2015 roku,
- d) do kwoty 1 808,23 zł (słownie: jeden tysiąc osiemset osiem złotych dwadzieścia trzy grosze),

1. w pozostałym zakresie powództwo oddała,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6 781,90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSO Jan Sterczała

XVIII C 511/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26/10/2011 r. (data wpływu), skierowanym przeciwko R. K., wniesionym do Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu, M. S. wniosła o pozbawienie – w całości – tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 3 lutego 2011 r., sygn. I C 610/09.

W uzasadnieniu pozwu stwierdzono między innymi, iż po wydaniu wyroku, w dniu 22 lipca 2011 r. M. S. złożyła oświadczenie o potrąceniu przysługującej jej wierzytelności w kwocie 100 000 zł, dochodzoną w procesie przed Sądem Rejonowym (...) w P. pod sygn. (...). Oświadczenie zostało doręczone w dniu 9 sierpnia 2011 r., wobec czego obie wierzytelności umorzyły się.

Postanowieniem z dnia 27 października 2011 r. Sąd Rejonowy (...) i J. w P. stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Postanowieniem z dnia 17 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu udzielił powódce zabezpieczenia przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego, prowadzonego przez Komornika Sądowego B. G. w sprawie (...)

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 grudnia 2011 r. (data wpływu), pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Pozwany zaprzeczył, by powódce przysługiwała wierzytelność w kwocie 159 372 zł, z tego też względu bezzasadny – zdaniem pozwanego – okazał się zarzut potrącenia.

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie, na podstawie art. 177 par. 1 pkt 1 kpc, do czasu zakończenia sprawy (...)

Postanowieniem z dnia 14 maja 2015 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie.

Mimo nakłaniania przez Sąd do ugodowego zakończenia sporu, strony podtrzymały swe dotychczasowe stanowiska do zamknięcia rozprawy.

W piśmie procesowym z dnia 26 sierpnia 2015 r., strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia w zakresie należności odsetkowej, powołując się na 3 – letni termin przedawnienia tego roszczenia. Z kolei – w odniesieniu do potrąconej przez powódkę kwoty 4 508,23 zł podniesiono zarzut potrącenia kwoty 2 700 zł.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Przez Sądem Okręgowym w Poznaniu toczyła się sprawa z powództwa L. K. (1) i R. K. sprawa o zapłatę. Wyrokiem z dnia 3 lutego 2011 r. Sąd uwzględnił powództwo w części i zasądził od M. S. na rzecz R. K. kwotę 100 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 czerwca 2009 r., w pozostałym zakresie postępowanie umorzono, bądź powództwo oddalono oraz rozstrzygnięto o kosztach procesu.

W części uwzględniającej powództwo wyrok ów został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Na podstawie wyroku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, R. K. wszczął przeciwko M. S. egzekucję, prowadzoną przez komornika B. G. pod sygn. Km 3691/11. Dłużnicze doręczono zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, datowane na dzień 7 października 2011 r.

Pismem z dnia 22 lipca 2011 r. M. S., działając przez pełnomocnika, złożyła R. K. oświadczenie w przedmiocie potrącenia wierzytelności zasądzonej wyrokiem z dnia 3 lutego 2011 r., z wierzytelnością przysługującą M. S. w wysokości 159 372 zł.

Pismo doręczono pozwanemu w dniu 9 sierpnia 2011 r.

Pismem z dnia 26 sierpnia 2011 r., pozwany odmówił uznania skuteczności potrącenia, kwestionując zasadność wierzytelności wzajemnej powódki.

Powódka dwukrotnie – wnioskami z dnia 26 czerwca 2015 r., oraz 4 lipca 2014 r., złożyła wnioski o zawiązanie pozwanego do prób ugodowych w zakresie odsetek od należnej kwoty odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu za okres od czerwca 2008 r. - sprawy toczyły się w Sądzie Rejonowym (...) w P. pod sygn.: (...), (...). Do zawarcia ugód nie doszło.

Wierzytelność w postaci należności głównej, którą powódka przedstawiła do potrącenia w swoim oświadczeniu, była przedmiotem postępowania przed Sądem Okręgowym w Poznaniu w sprawie (...)

Pierwotnie powódka dochodziła od pozwanego zasądzenia kwoty 19 112 zł (pozew wniesiony w dniu 12 listopada 2008 r.) - za okres od 1 października 2001 r., do dnia 1 października 2008 r., następnie powództwo rozszerzono do kwoty 159 372 zł (pismo wniesione do Sądu w dniu 22 lipca 2011 r.) i obejmowało okres od 1 października 2001 r., do 1 sierpnia 2011 r. Sprawa została zakończona wyrokiem tego Sądu z dnia 15 kwietnia 2014 r., którym powództwo M.

S. zostało uwzględnione w części – zasądzono od pozwanych (w tamtej sprawie) L. K. (2) i R. K. solidarnie kwotę 85 741,31 zł (bez odsetek, których nie dochodzono) oraz orzeczono o kosztach procesu.

Sprawa była skutkiem skierowanego do pozwanego w dniu 1 sierpnia 2008 r., wezwania do opuszczenia lokalu powódki, położonego na Os. (...), z żądaniem zapłaty kwoty 11 612 zł z tytułu bezumownego korzystania z lokalu za okres od 1 października 2001 r. do 1 sierpnia 2008 r.

Z treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie (...) wynika, iż powództwo okazało się zasadne w części. Mianowicie – Sąd uznał za zasadne roszczenie strony powodowej z tytułu bezumownego korzystania z lokalu za okres od 1 czerwca 2008 r. do dnia 29 marca 2013 r. Sąd uznał za bezzasadne roszczenia powódki za okres wcześniejszy. Podstawą ustaleń Sądu w zakresie przysługującego powódce wynagrodzenia był przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego, która to opinia pozwoliła na weryfikację żądania co do wysokości.

Apelację od wyroku złożyła strona pozwana, apelację tę oddalił Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 maja 2015 r.

Pismem z dnia 20 lipca 2015 r., skierowanym do R. K., powódka M. S. „sprecyzowała zarzut potrącenia” podając, iż potrąca: wierzytelność w kwocie 85 741,31 zł, ustawowe odsetki od tej kwoty od dnia 2 września 2008 r. do dnia 20 czerwca 2009 r., a nadto kwotę 4 508,23 zł z tytułu zasądzonych na rzecz powódki i niewyegzekwowanych kosztów egzekucyjnych w sprawie Km 804/13.

Powyższy stan faktyczny był niesporny między stronami procesu. Spór w niniejszym postępowaniu dotyczył wyłącznie kwestii prawnych, związanych z problemami skuteczności złożonych oświadczeń o potrąceniu, w szczególności co do odsetek. Celem zbadania istoty sprawy Sąd z urzędu przeprowadził dowód z części akt sprawy (...), gdyż bez zbadania okresów, za jakie powódka dochodziła wynagrodzenia w tej sprawie oraz bez zbadania okresów, za jakie Sąd ostatecznie uznał roszczenie za uzasadnione, nie było możliwości prawidłowego wyrokowania.

Z kolei zgromadzone w aktach sprawy dokumenty w postaci :

- 1/ wyroku z dnia 3 lutego 2011 r. - k. 6-7
- 2/ oświadczenia z dnia 22 lipca 2011 r. - k.8
- 3/ pisma z dnia 22/09/2011 r. - k. 9
- 4/zawiadomienia o wszczęciu egzekucji – k. 10
- 5/ zwrotnego poświadczenia odbioru – k. 11
- 6/ pism pozwanego – k. 36-43, 46,47-51
- 7/ aktów notarialnych – k. 44-45
- 8/ wyroku z dnia 15 kwietnia 2014 r., z dnia 6 maja 2015 r. - k. 91,92, 109-116, 192-195
- 9/ pisma powódki z dnia 20 lipca 2015 r. - k. 107
- 10/ pisma powódki z dnia 1 sierpnia 2008 r. - k. 117-118,119,120
- 11/ pisma komornika z dnia 30/07/2015 r. - k. 121
- 12/ akt spraw o zawezwanie do próby ugodowej – k. 140-187
- 13/ kart z akt sprawy (...) – k. 205-213

pozwoliły na uściślenie i skonkretyzowanie niespornych między stronami okoliczności. Złożone do akt sprawy dokumenty były zarówno dokumentami urzędowymi, korzystającymi z domniemań z art. 244 par. 1 kpc oraz dokumentami prywatnymi, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana. Wagę zaś dokumentów w postaci złożonych do akt sprawy prawomocnych orzeczeń sądów, wzmacniała dodatkowo treść art. 366 kpc. Jak już była mowa wyżej, okoliczności faktyczne nie były między stronami sporne, rozstrzygnięcie sporu w całości zależało od kwestii natury prawnej.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo okazało się zasadne w części.

Nie powinno budzić większych kontrowersji stwierdzenie, iż zdarzeniem prawnym, skutkującym wygaśnięciem zobowiązania, stwierdzonym prawomocnym tytułem wykonawczym, może być również skuteczne złożenie zarzutu potrącenia. Wskutek bowiem takiego oświadczenia, wierzytelności umarzają się do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 par. 2 kpc). W konsekwencji – o ile złożone oświadczenie o potrąceniu jest skuteczne, dłużnik może domagać się również pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego (art. 840 par. 1 pkt 2 kpc).

W realiach niniejszej sprawy nie powinno budzić wątpliwości, iż przedstawiona do potrącenia przez powódkę wierzytelność – w zakresie należności głównej – była wierzytelnością istniejącą, do kwoty 85 741,31 zł. Wierzytelność została bowiem stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu, wydanym w sprawie (...) z dnia 15 kwietnia 2014 r. Oświadczenie powódki z dnia 22 lipca 2011 r. W przedmiocie potrącenia było zatem zdaniem Sądu złożone skutecznie i skutkowało – zgodnie z art. 498 par. 2 kc – umorzeniem należności przysługującej pozwanemu do wysokości 85 741,31 zł. W tymże zakresie zdaniem Sądu zasadność pozwu nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Sąd nie mógł w niniejszym postępowaniu odmiennie orzec o zasadności tej części roszczenia powódki, z uwagi na treść art. 366 kpc.

Rzecz się przedstawia w bardziej skomplikowany sposób w zakresie wierzytelności odsetkowych. Od razu należy zauważyć, iż strony procesu dla swych obliczeń dokonywały w pismach procesowych składanych do Sądu kapitalizacji, czyli kwotowego sumowania odsetek. W ocenie Sądu takie zabiegi nie były konieczne i wręcz utrudniały one prawidłowe określanie granic pozbawienia wykonalności zwalczanego tytułu wykonawczego. Dla celów rozstrzygnięcia w dalszych rozważaniach przyjęto metodę określania odsetek bez ich kwotowego naliczania.

Przyjmując założenie, iż roszczenie o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego (tak roszczenie zakwalifikował ostatecznie Sąd Okręgowy w sprawie (...) – k. 115v), nie jest roszczeniem o charakterze okresowym, Sąd w niniejszej sprawie uznał, iż o zasadności roszczenia odsetkowego można mówić wyłącznie za okres wsteczny, od momentu skutecznego wezwania do zapłaty (art. 455 kc). Przekładając to na grunt sprawy niniejszej – nie można było podzielić poglądu strony powodowej, iż z chwilą wezwania do opróżnienia lokalu w 2008 r., strona pozwana zaczęła co miesiąc popadać w zwłokę co do należności odszkodowawczej. Zatem – roszczenie odsetkowe od należnej powódce kwoty głównej powstało dopiero od chwili skutecznego wezwania do zapłaty i to sprecyzowanego kwotowo. Sąd uznał, iż wezwaniem takim w niniejszej sprawie było oświadczenie o potrąceniu z lipca 2011 r. Prawdą jest, iż w treści pisma nie użyto wprost zwrotu o wezwaniu do zapłaty, niemniej jednak nie powinno budzić wątpliwości, iż powódka w piśmie sprecyzowała kwotowo zakres swego żądania. Skuteczne oświadczenie skutkowało wygaśnięciem wierzytelności do kwoty należnej na chwilę złożenia oświadczenia. Na dzień 10 sierpnia 2011 r. (dzień po doręczeniu oświadczenia o potrąceniu), wysokość należności głównej wynosiła 55 306,76 zł (przyjmując obliczenia i stawki przyjęte w sprawie (...), za okres od czerwca 2008 r., do lipca 2011 r.).

Powód nie wykazał w niniejszym procesie (art. 6 kc), by wezwał skutecznie pozwanego do zapłaty należności głównej z tytułu odszkodowania za okres następny (to jest, po dniu 10 sierpnia 2011 r.), przyjąć zatem należało (tak, jak naprowadzała to strona pozwana), iż skuteczne wezwanie do zapłaty odszkodowania za następny okres, nastąpiło dopiero z chwilą wydania wyroku przez sąd II instancji w sprawie (...), powódce przysługiwały zatem odsetki od

pozostaje kwoty (85 741,31 zł – 55 306,76 zł = 30 434,55 zł), dopiero od dnia 7 maja 2015 r. (art. 455 kc w zw., z art. 481 par. 1 kc).

W konsekwencji, kwestionowany tytuł wykonawczy należało pozbawić wykonalności również w zakresie ustawowych odsetek od kwoty 85 741,31 zł od dnia : 10 sierpnia 2011 r. - co do kwoty 55 306,76 zł i od dnia 7 maja 2015 r. - do kwoty 30 434,55 zł). Nie mogło jednak umknąć uwadze, iż strona pozwana złożyła – w odniesieniu do roszczenia odsetkowego – zarzut przedawnienia roszczenia (art.117 par. 1 i 2 kc) . Okazał się on zasadny jedynie w niewielkiej części. Przyjmując trzyletni okres przedawnienia odsetek (art. 118 kc), stwierdzić należy, iż w chwili składania oświadczenia o potrąceniu, doręzonego w sierpniu 2011 r., przedawnione było już roszczenie o odsetki za miesiące czerwiec, lipiec i sierpień 2008 r., czyli od kwoty łącznej 4 236,99 zł. Stąd też, uznając za zasadny w tej mierze zarzut przedawnienia, Sąd pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w zakresie odsetek od dnia 10 sierpnia 2011 r. jedynie od kwoty 55 306,76 zł – 4 236,99 zł = 51 069,77 zł.

Sąd rzecz jasna uwzględnił również przytoczony przez powódkę przepis art. 502 kc, jednakże nie mógł on mieć zastosowania w odniesieniu do odsetek za okres od czerwca do sierpnia 2008 r. Można bowiem do potrącenia przedstawić wiarygodność przedawnioną, jeśli „w chwili, gdy potrącenie stało się możliwe, przedawnienie jeszcze nie nastąpiło”. Przyjmując konsekwentnie, że potrącenie w zakresie odsetek „stało się możliwe” dopiero w chwili wezwania do zapłaty w sierpniu 2011 r., należało uwzględnić przedawnienie odsetek od kwoty za okres od czerwca do sierpnia 2008 r. Co do tychże, przedawnionych odsetek rzecz jasna nie mogła nastąpić przerwa biegu terminu przedawnienia, na skutek złożenia wniosku o zawezwanie do próby ugodowej (pierwszy wniosek złożono w lipcu 2014 r. - przerwanie biegu dotyczyło zatem odsetek należnych po lipcu 2011 r.).

Nie wzbudziła wątpliwości zasadność roszczenia w zakresie przysługujących powódce kosztów egzekucyjnych 4 508,23 zł, zasadności nie kwestionowała strona pozwana. Kwotę tę jednak – zgodnie z oświadczeniem pozwanego o potrąceniu, złożonym w toku niniejszego procesu (k. 130) umniejszono o sumę 2 700 zł z tytułu przysługującego pozwanemu zwrotu kosztów procesu w sprawie (...)

W konsekwencji – mając na uwadze powyższe obliczenia, orzeczono jak w punkcie 1 sentencji. W pozostałym zakresie powództwo w zakresie należności głównej i odsetek oddalono – jako bezzasadne, a w niewielkiej części roszczenia odsetkowego oddalono z uwagi na zarzut przedawnienia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw., z art. 98 par. 1 kpc. Strona pozwana przegrała proces w ok. 85 % (ok. 85 000 zł / 100 000 zł), w tym zatem zakresie jest zobowiązana do poniesienia kosztów procesu. Kosztami tymi były : opłata sądowa 5 000 zł, wynagrodzenie pełnomocników w kwotach po 3 617 zł. Razem koszty wyniosły 12 234 zł. Pozwany powinien ponieść zatem kwotę 12 234 zł * 85 % = 10 398,90 zł. Poniósł zaś kwotę 3 617 zł. W końcowym obrachunku zasądzone zatem od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10 398,90 zł – 3 617 zł = 6 781,90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Wysokość wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników stron określono na podstawie przepisów par. 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 3 października 2002 r. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.)

SSO Jan Sterczała